

**ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ, СОЦІОЛОГІЇ ТА РЕЛІГІЄЗНАВСТВА

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методика викладання філософських дисциплін у ВНЗ

рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий)

освітньо-наукова програма: «Філософія»

спеціальність: 033 «Філософія»

галузь знань 03 «Гуманітарні науки»

Івано-Франківськ
2022

Робоча програма «Дидактика філософії» для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти освітньо-наукової програми «Філософія», спеціальністю 033 «Філософія», 26 серпня 2022 р. – 12 с.

Розробники: Гнатюк Я. С. доцент кафедри філософії, соціології та релігієзнавства, к. філос. наук, доцент кафедри філософії

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри філософії, соціології та релігієзнавства

Протокол від «26» серпня, 2022 р. № 1

Завідувач кафедри філософії,
соціології та релігієзнавства

М.В. Дойчик

Схвалено методичною комісією філософського факультету

Протокол від «5» вересня 2022 р. № 1

©Я.С. Гнатюк, 2022 рік
©ПНУ, 2022 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 03 Гуманітарні науки Напрямок підготовки 033 – «Філософія»	Нормативна (за вибором)	
Модулів – 2	Спеціальність (професійне спрямування): «Філософія»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		1-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 1,45 самостійної роботи студента – 2,63	Освітньо-кваліфікаційний рівень: третій (освітньо-науковий)	Лекції	
		14 год.	
		Практичні, семінарські	
		18 год.	
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		58 год.	
Індивідуальні завдання: год.			
Вид контролю: екзамен			

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:
для денної форми навчання – $32/22=1,45$

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни є сформувати методологічну культуру і культуру теоретичного мислення.

1.2. Основним завданням вивчення дисципліни “Методика викладання філософських дисциплін у ВНЗ” є вдосконалення ефективності викладання філософських дисциплін за допомогою інструментарію педагогіки вищої школи.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

особливості всіх видів навчальних занять у ВНЗ;

методику підготовки і читання лекції;

методику підготовки і проведення семінарських занять;

методику підготовки і проведення практичних занять;

функції і переваги лекційних занять;

функції і переваги семінарських занять;

функції і переваги практичних занять.

вміти :

методично правильно проводити лекційні заняття з філософських дисциплін;

методично правильно проводити семінарські та практичні заняття з філософських дисциплін;

організувати самостійне навчання і дослідницьку роботу студентів.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин / 3 кредити ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Наукові і правові засади методики викладання філософських дисциплін

Тема 1. Предмет, методи і засоби методики викладання філософських дисциплін у ВНЗ

Визначення методики викладання філософських дисциплін у ВНЗ. Педагогіка. Дидактика. Методика як складова педагогіки. Методика викладання філософських дисциплін у ВНЗ. Загальна, часткова і окрема методики викладання філософських дисциплін. Функції методики викладання філософських дисциплін.

Засади методики викладання філософських дисциплін у ВНЗ. Наукові засади методики викладання філософських дисциплін у ВНЗ. Логічні, методологічні, науково-педагогічні і психолого-педагогічні засади методики викладання методики викладання філософських дисциплін у ВНЗ. Нормативно-правові засади методики викладання філософських дисциплін у ВНЗ.

Методи і засоби методики викладання філософських дисциплін у ВНЗ. Методи навчання, методи перевірки, методи виховання. Засоби викладання філософських дисциплін у ВНЗ.

Тема 2. Викладання філософії у сучасній Україні

Соціально-гуманітарна освіта як чинник розвитку філософської і

методологічної культури. Специфіка дослідження відношення людини до світу як певного сегменту світу у філософських дисциплінах. Роль філософських дисциплін у формуванні особистості і громадянина, гуманітарної культури загалом.

Філософська освіта в радянській Україні. Розвиток філософської освіти в радянській Україні.

Розбудова філософської освіти в незалежній Україні. Складнощі та успіхи у становленні філософської освіти в сучасній Україні.

Змістовий модуль 2. Основні форми викладання філософії

Тема 3. Лекція як традиційна форма викладання філософії

Значення лекції у викладанні філософських дисциплін у ВНЗ. Лекція як організаційна форма навчального заняття. Переваги лекції перед семінарськими заняттями, самостійною роботою та іншими формами навчання. Недолі лекційних занять та способи їх нейтралізації.

Види лекцій із філософських дисциплін у ВНЗ. Вступна, настановча, нормативна, оглядова і підсумкова лекції. Особливості вступної лекції. Характеристики настановчої лекції. Призначення оглядової лекції. Значення підсумкової лекції.

Функції лекцій із філософських дисциплін у ВНЗ. Інформаційно-пізнавальна функція. Світоглядна функція. Логіко-методологічна функція. Методична функція. Мотиваційна функція. Виховна функція.

Форми контролю рівня лекцій із філософських дисциплін у ВНЗ. Рецензування лекції. Обговорення відкритої лекції. Взаємовідвідування навчальних занять викладачами філософських дисциплін.

Тема 4. Методика підготовки і читання лекцій із філософії

Методика підготовки лекції із філософських дисциплін у ВНЗ. Етапи підготовки до лекції. Визначення теми, мети і складання плану лекції. Підбір і вивчення літератури. Складання робочих записів. Розгорнутий план. Тези. Конспект. Повний текст лекції.

Методика читання лекції із філософських дисциплін у ВНЗ. Співвідношення тексту лекції з текстом підручника чи навчального посібника. Початок лекції. Розкриття змісту пунктів плану лекції. Висновки лекції. Темп читання лекції. Мова лектора. Підтримання зворотного зв'язку з аудиторією.

Тема 5. Методика побудови лекційного курсу із філософії

Урахування профілю підготовки майбутніх фахівців у викладанні філософських дисциплін у ВНЗ. Профілювання викладання філософських дисциплін у ВНЗ. Основні напрями врахування профілю майбутніх фахівців у викладанні філософських дисциплін. Умови профілювання при викладанні філософських дисциплін у ВНЗ.

Методика викладання філософських проблематики. Методика викладання теоретичної філософії. Методика викладання історії філософії.

Тема 6. Методика підготовки і проведення семінарських занять із філософії

Значення семінару у викладанні філософських дисциплін у ВНЗ. Семінар як організаційна форма навчального заняття. Переваги семінарського заняття перед

іншими формами навчання. Функції семінарського заняття. Пізнавальна, виховна і контрольна функції семінару.

Форми семінарських занять із філософських дисциплін у ВНЗ. Колоквіум. Розгорнута бесіда на підставі плану семінару. Усні повідомлення студентів із наступним обговоренням. Обговорення письмових рефератів. Теоретична конференція. Семінар-диспут. Коментоване читання першоджерел. Система завдань і вправ. Контрольна письмова робота. Семінар прес-конференція.

Методика підготовки до семінару із філософських дисциплін у ВНЗ. Етапи підготовки до семінарського заняття. Визначення теми, мети і складання плану семінару. Підбір і вивчення літератури. Складання методичної розробки до семінару.

Методика проведення семінару із філософських дисциплін у ВНЗ. Головні елементи у проведенні семінарського заняття. Вступ, основна і підсумкова частина. Методичні вимоги до проведення семінару.

Методика підготовки і проведення заліків та іспитів із філософських дисциплін у ВНЗ. Семестровий залік як форма підсумкового контролю. Підготовка і проведення заліку. Форми проведення заліку. Семестровий іспит як форма підсумкового контролю. Етапи підготовки викладача до іспиту. Складання переліку контрольних запитань до іспиту. Складання екзаменаційних білетів. Проведення консультації. Методика оцінювання знань студентів на іспиті.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Модуль 1													
Змістовний модуль 1. Наукові і правові засади методики викладання філософських дисциплін													
Тема 1. Назва	Предмет, методи і засоби методики викладання філософії у ВНЗ	2	2			12		2					
Тема 2. Назва	Викладання філософії у сучасній Україні	2	2			12		2					
Разом за змістовим		4	4			24		2	2				

модулем 1													
Змістовний модуль 2. Основні форми викладання філософії у ВНЗ													
Тема 1. Назва	Лекція як традиційна форма викладання філософії	2	2			12							
Тема 2. Назва	Методика підготовки і читання лекцій із філософії	2	4			14							
Тема 3. Назва	Методика побудови лекційного курсу із філософії	2	4			12							
Тема 4. Назва	Методика підготовки і проведення семінарських занять із філософії	4	4			14							
Разом за змістовим модулем 2		10	14			52							
Усього годин		14	18			76							

5. Теми семінарських занять для денної форми навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Предмет, методи і засоби методики викладання філософії	2
2	Викладання філософії у сучасній Україні	2
3	Лекція як традиційна форма викладання філософії	2
4	Методика підготовки і читання лекцій із філософії	2
5	Методика побудови лекційного курсу із філософії	2
6	Методика читання лекційного курсу із філософії	2
7	Методика підготовки і проведення семінарських занять з	2

	філософії	
8	Методика проведення семінарських занять з фундаментальної філософії	2
9	Методика проведення семінарських занять з історії філософії	2

6. Самостійна робота для денної форми навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Предмет, методи і засоби методики викладання філософії	10
2	Викладання філософії у сучасній Україні	8
3	Лекція як традиційна форма викладання філософії	10
4	Методика підготовки і читання лекцій із філософії	10
5	Методика побудови лекційного курсу із філософії	8
6	Методика підготовки і проведення семінарських занять з філософії	10

7. Індивідуальні завдання

Читання і коментування тематичних текстів.

8. Методи навчання

Словесні методи: лекція, пояснення; наочні: ілюстрація, демонстрація.

9. Методи контролю

Тестові завдання, усне опитування, контрольні роботи.

10. Методичне забезпечення

Гнатюк Я. С. Філософія та методика її викладання / Я. С. Гнатюк. – Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2011. Основи методики преподавания философии / Г. В. Платонов, Г. М. Штракс. – М.: Высшая школа, 1971.

11. Рекомендована література

Базова

1. Базалук О. О., Юхименко Н. Ф. Філософія освіти [Текст] [Текст] : навчально-методичний посібник. – К. : Кондор, 2019. – 164 с.
2. Бевзенко Л. Криза освіти, сучасні соціокультурні трансформації та зміна повсякденних освітніх практик // Філософія освіти. – 2018. – №2. – С. 100-117.

3. Бойченко М. Завдання для філософії освіти в Україні у світлі теорії поколінь // *Філософія освіти*. – 2019. – №2. – С. 8-34.
4. Бойченко М. Цінності як категорія філософської освіти (соціально-філософський та філософсько-антропологічний ракурси) / М. Бойченко // *Філософія освіти*. – № 1-2 (8). – 2009. – С. 99-107.
5. Гнатюк Я.С. Філософія освіти і науки. Методологічні та теоретичні проблеми філософії: навчальний посібник / Я.С.Гнатюк, Б.М.Рохман. – Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2018. – 114 с.
6. Горбунова, Л. Освіта для стійкого розвитку: до питання про концепти та методологію // *Філософія освіти*. – 2019. – №1. – С. 52-78.
7. Добронравова І. Когнітивні засади освітніх стратегій // *Філософія освіти*. – 2018. – №2. – С. 134-145.
8. Дольська О. Парадигмальні зміни у сучасній філософії освіти // *Філософія освіти*. – 2018. – №2. – С. 146-162.
9. Зінченко В. Екзистенційно-діалогічна модель філософії освіти: освітньо-виховна та соціально-духовна комунікація у контексті суспільного розвитку // *Філософія освіти*. – 2018. – №1. – С. 115-133.
10. Карівець І. Проблемне навчання філософії (на прикладі Національного університету "Львівська політехніка") // *Філософія освіти*. – 2018. – №1. – С. 180-198.
11. Клепко С.Ф. Конспекти з філософії освіти / С.Ф.Клепко. – Полтава: ПОППО, 2007.
12. Клепко С. Ф. Філософія освіти в Європейському контексті. / С. Ф. Клепко – Полтава: ПОППО, 2006. – 338 с.
13. Кремень В.Г. Якісна освіта як вимога ХХІ століття // *Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти*. – 2007. – Вип. 15-16 (19-20). – С. 3-10.
14. Култаєва М. Провокативна філософія освіти : Fata morgana універсалізму та спокуси сингулярності (К. П. Лісман, Р. Д. Прехт і А. Реквітц) // *Філософія освіти*. – 2018. – №2. – С. 32-69.
15. Матусевич Т. В., Колесник Л. В. Демократія в освіті: ідеальне буття чи педагогічна реальність? // *Філософія освіти*. – 2019. – №1. – С. 115-127.
16. Мулярчук Є. Покликання людини у сучасному світі: відповідальність та очікувані компетенції педагогів // *Філософія освіти*. – 2019. – №1. – С. 187-200.
17. Панафідіна О. Логіка сучасної освітньої парадигми: І. Кант проти Дж. Локка // *Філософія освіти*. – 2018. – №1. – С. 150-165.
18. Про вищу освіту: Закон України від 1 липня 2014 року № 1556-VII//Відомості Верховної Ради України. – К.: Парламентське видавництво, 2014. – 37-38. – С. 2716-2798.
19. Пролєєв С. Шанси освіти у глобальному світі // *Філософія освіти*. – 2019. – №2. – С. 35-55.
20. Репко М. Освіта по-українськи: 129 мільярдів – марнотратство чи інвестиція? [Електронний ресурс] / Марія Репко, Юлія Руда // *Українська правда*. – 2017. – 15 лютого. – Режим доступу до статті: <http://www.epravda.com.ua/publications/2017/02/15/620955/>
21. Сагуйченко В. Застосування інституційного підходу у проблемному полі філософії освіти // *Філософія освіти*. – 2018. – №2. – С. 118-133.
22. Совсун І. Як зробити хорошу школу? Висновки дослідження PISA [Електронний ресурс] / Інна Совсун // *Українська правда*. – 2016. – 20 грудня. – Режим доступу до статті: <https://life.pravda.com.ua/society/2016/12/20/221754/>
23. Філософія, логіка, філософія освіти. Кредитно-модульний курс [Текст] [Текст] : навч. посібник / за ред. Додонова Р. О., Мозгового Л. І. – К. : ЦУЛ, 2014. – 512 с.
24. Філософія освіти: навч. посібн. / За заг. ред. В.Андрущенко. – К.: Вид-во НПУ ім.М.П.Драгоманова, 2009.

25. Хоружий Г.Ф. Академічна культура: цінності та принципи вищої освіти / Г.Ф. Хоружий. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2012.
26. Шамрай В. Публічний інтелектуал як освітній проект // Філософія освіти. – 2019. – №2. – С. 224-239.
27. Шевченко В. Філософія освіти: проблеми самовизначення / В. Шевченко // Філософія освіти. – № 1. – 2005. – С. 18-28.
28. Ярошенко А. О. Ціннісний дискурс освіти: Монографія / А. О. Ярошенко – К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2004. – 156 с.

Робоча програма з навчальної дисципліни “Дидактика філософії” для здобувачів 3 освітнього рівня (доктора філософії).

Перезатверджена без змін та доповнень (зі змінами та доповненнями) на 2023-2024 навчальний рік на засіданні кафедри філософії, соціології та релігієзнавства

Розділ робочої програми навчальної дисципліни	Зміни і доповнення

Протокол засідання кафедри філософії, соціології та релігієзнавства від «___»_____ 2023 р. № ___

Робочу програму схвалено методичною комісією факультету психології
Протокол № ___ від «___» _____ 2023 р.

Робоча програма з навчальної дисципліни “Дидактика філософії” для здобувачів 3 освітнього рівня (доктора філософії).

Перезатверджена без змін та доповнень (зі змінами та доповненнями) на 2024-2025 навчальний рік на засіданні кафедри філософії, соціології та релігієзнавства

Розділ робочої програми навчальної дисципліни	Зміни і доповнення

Протокол засідання кафедри філософії, соціології та релігієзнавства від «___»_____ 2024 р. № ___

Робочу програму схвалено методичною комісією факультету психології
Протокол № ___ від «___» _____ 2024 р.

Робоча програма з навчальної дисципліни “Дидактика філософії” для здобувачів 3 освітнього рівня (доктора філософії).

Перезатверджена без змін та доповнень (зі змінами та доповненнями) на 2025-2026 навчальний рік на засіданні кафедри філософії, соціології та релігієзнавства

Розділ робочої програми навчальної дисципліни	Зміни і доповнення

Протокол засідання кафедри філософії, соціології та релігієзнавства від «___» _____ 2025 р. № ___

Робочу програму схвалено методичною комісією факультету психології
Протокол № ___ від «___» _____ 2025 р.

Робоча програма з навчальної дисципліни “Дидактика філософії” для здобувачів 3 освітнього рівня (доктора філософії).

Перезатверджена без змін та доповнень (зі змінами та доповненнями) на 2026-2027 навчальний рік на засіданні кафедри філософії, соціології та релігієзнавства

Розділ робочої програми навчальної дисципліни	Зміни і доповнення

Протокол засідання кафедри філософії, соціології та релігієзнавства від «___» _____ 2026 р. № ___

Робочу програму схвалено методичною комісією факультету психології
Протокол № ___ від «___» _____ 2026 р.